

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 69 UPRAVE 28-67
POSTNI CERKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, torek 14. marca 1939

NAROCNINA NA MESEČ:
Prejemna v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din.

Cena
din 1.—

Konec češko-slovaške države

S podpora in na pritisk Berlina se bo danes Slovaška ocepila od ČSR in razglasila za samostojno in neodvisno državo — Novi državi, ki bo avtoritarna, bo stal na čelu monsignor dr. Tiso „kot oče slovaškega naroda“ — Nemške, madžarske in polske čete

BERLIN, 14. marca. Na izrecno povabilo Adolfa Hitlerja, ki je stavil v ta namen na razpolago tudi letalo, je prišel včeraj popoldne v Berlin odstavljeni slovaški ministrski predsednik dr. Tiso. Dr. Tiso je sprejel najprej zunanji minister von Ribbentrop, ki ga je nato peljal k Hitlerju, kjer so vsi trije konferirali nad eno turo. Uradno sicer ni bil izdan noben komuniké o konferenci, izvedelo se je pa, da je Hitler dal dr. Tisu pristanek, da sme razglasiti neodvisnost Slovaške. Zanimka se pa, da bi postala samostojna Slovaška sedaj ali v bodoče kakor koli odvisna od Nemčije. Dr. Tiso je takoj po konferenci s Hitlerjem brzojavil v Bratislavo, naj se danes dopoldne ob 10. uri sestane slovaški avtonomni parlament k izredni seji, ki se je bo udeležil tudi on, ki se bo medtem že vrnil iz Berlina. Na tej seji se bo odločila dokončno nadaljnja

ODCEPITEV IZVEN DVOMA.

BERLIN, 14. marca. Dr. Tiso je sinoči po drugi konferenci s Hitlerjem odletel na Dunaj, od koder je prispel davi v Bratislavo. Novi slovaški ministrski predsednik dr. Šklor je pozval včeraj Slovače na odpor proti tujim intervencijam, pozneje je pa spoznal brezupnost svojega položaja in izdal odredbo, da se vsi politični jetniki takoj izpuste. Dogodki so se pričeli nato razvijati tako naglo, da je nastel kaos. Na zahtevo dr. Tise, ki jo je podprla tudi nemška vlada, se je predsednik republike dr. Hacha vdal in sklical za danes ob 10. uri slovaški parlament k zgodovinski seji, na kateri se ne bo odločila samo bodoča usoda Slovaške, ampak tudi vse ČSR. Dr. Hacha se je odločil za to šele tedaj, ko je sprevidel, da bi bil vsak odpor zaman. Kakešen bo sklep slovaškega parlamenta, ki ob času tega poročila že zboruje, ne more biti nobenega dvoma, ker imajo pristajati samostojne Slovaške med poslanci veliko večino. Nova samostojna Slovaška bo po zanesljivih informacijah totalitarna. Predsednik postane dr. Tiso, ki bo dobil naslov očeta slovaškega naroda. Samostojna Slovaška bo baje sklenila z Nemčijo carinsko zvezo.

NEMŠKE ZAHTEVE V PRAGI

LONDON, 14. marca. Kljub demantjem z nemške strani vztraja agencija Reuter pri poročilu, da je Nemčija poslala še pred prihodom dr. Tise v Berlin praški osrednji vladi ultimativno nolo, v kateri je zahtevala: 1. ČSR mora dati Slovačkom takoj in brezpogojno pravico do samoodločbe; 2. osrednja vlada ČSR mora takoj odstaviti vojnega ministra generála Šyrovca in noračnega ministra Fiserja; 3. dati mora obvezne garancije za popolno avtonomijo nemških manjšin na Češkem in Moravskem. Z ozirom na to se je sestel včeraj v Pragi pod predsedstvom prezidenta dr. Hache ministrski svet, da zavzame stališče do nemških zahtev.

NEMŠKI VOJAŠKI UKREPI

LONDON, 14. marca. Dasi je nemška vlada uradno demantirala vesti o ultimatu Pragi, poroča agencija Reuter, da je treba pričakovati usodnih dogodkov, ker je Hitler proti svojemu pričakovanju naložil v Pragi na odpor. Zato napada sedaj nemški tisk s tako srditostjo Čeha in Prago, kakor jih je bil lani, in jim očita vseh vrst grozodejstva nasproti nemški manjšini, da pripravi s tem nemško javnost na eventualne ukrepe. Ta tisk tudi pise, da se je na Češkem pripravljati prevrat in da so nameravali poklicati nazaj dr. Beneša. Angleški in francoski tisk seveda vse te vesti demantira. Pač pa poroča, da je bilo zadnje dni opaziti močno gibanje nemških čet vseh vrst orožja skozi Monahovo v smeri proti češki meji. Včerajšnja proslava obletnice priključitve Avstrije in prihod Hitlerja na Dunaj sta bila odročena. Hitler je ostal v Berlinu, da sprejme dr. Tiso, čete so pa odšle z Dunaja v smeri proti severovzhodu. Od-

povedane so tudi vojaške prireditve za soboto, 18. t. m. Tekom noči je dobila Reuterjeva agencija brzojavno poročilo, da so šli ves popoldan in večer vojaški transporti skozi Monahovo na vzhod. Pravkar je bil poklican pod orožje tudi letnik 1913. Tekom dneva se je pričela rekvizicija motornih vozil, zlasti tovornih avtomobilov.

TUJE ČETE NA MEJAH ČSR.

MONAKOVO, 14. marca. Nemčija je včeraj nenadoma vpolicala letnik 1913. Vpoklic je prišel čisto nepričakovano in je bilo na tisoče mladih ljudi s edli dela primoranih takoj občeiti vojaško suktnjo. Ze v soboto šle skozi Monahovo dolge kolone protiletalskih polkov. Tekom vsega včerajšnjega dne so odhajali transporti čet skozi Monahovo proti Dunaju po železnici. Danes v zgodnjih urah pa so pasirale Monahovo nepregledne vrste vojaških tovornih avtomobilov, a vstare so korakale pehotne čete. Po Reuterju je zbranih pred Bratislavo 20.000 SS napadalnih čet. Vzdožl češke meje je dostej zbranih 14 divizij nemške redne vojske.

BUDIMPEŠTA, 14. marca. Madžarska vlada je poslala svoje čete na mejo ČSR. Ministrski predsednik grof Teleki, ki se je vrnil z zdravljenja v prestolnico, je izjavil, da računa na novo korekturo mej v korist Madžarske.

VARŠAVA, 14. marca. Poljski uradni krogi so varovali včeraj striktno rezerviranost nasproti slovaškim dogodkom. Naglašalo pa se je, da Poljska mej nove Čehoslovaške nikoli ni smatrala za definitivne. Zunanji minister Beck se je sestel davi s šefi armade. Razpravljali so o Slovačkah. Na mejo ČSR so bile odposlane vojaške čete.

GOERING SE JE VRNIL V BERLIN

RIM, 14. marca. Maršal Goering in žena sta včeraj popoldne nenadoma odpotovala iz San Rema v Berlin. V Rimu je povzročila ta vest veliko začudenje, in to tembolj, ker nemško veleposlanstvo vzroka Goeringovega nenadnega odhoda ni pojasnilo in je bilo nasprotno uradno napovedano, da bo Goering prišel 23. t. m. v Rim in da bo odgovotal nato celo v Italijansko Ljublo. Njegov odhod je vsakakor v zvezi z dogodki v ČSR. Pred odhodom je Goering izjavil, da se je v San Remu odpočil in okrepil, upa pa, da se bo kmalu spet vrnil.

POSVETOVANJA V PARIZU IN LONDONU

PARIZ, 14. marca. Včeraj popoldne sta se sešla francoski in angleški ministrski svet k nemnemu posvetovanju ter bila ves čas v medsebojnih telefonskih stikih. Pred met posvetovanj je bil položaj na Slovaškem in s tem v zvezi vprašanje garancije nedotakljivosti novih mej ČSR po Franciji in Angliji. Baje je bilo sklenjeno, da v sedanjem primeru vprašanje uveljavljenja garancij še ne prihaja v poštev, ker se namna samo na primer napada od zuna. Obe vladi sta ostali v stiku tudi vso noč.

Zapiski

Neville Chamberlain



Malokateri državnik sedanjosti, razen velikih diktatorjev, je v širokem svetu tako znan, kakor sedanji angl. ministrski predsed. Neville Chamberlain, o kate-

LONDON, 14. marca. Zunanji minister lord Halifax je zaprosil tisk, naj poroča o dogodkih v ČSR z največjo objektivnostjo.

MACHOV GOVOR PO RADIU

DUNAJ, 14. marca. Odstavljeni propagandni šef Mach je izrekel včeraj hude očitke na naslov praške vlade. Dejal je, da je imela Praga namen slovaško avtonomijo enkrat za vselej odpraviti. Čete na Slovaškem so sestavljene iz 60% Čehov, čeprav je bilo dogovorjeno, da bodo na Slovaškem služili samo Slovaki. Praška vlada si je popolnoma brez podlage izmislila, da se je pripravljala na Slovaškem za 12. t. m. prevrat, samo da bi našla povod in opravilo za svoje samovoljne korake proti avtonomiji slovaškega naroda. Hotela je obnoviti češko centralistično nadoblast. S svojo brutalnostjo je pa napravila Slovačkom samo uslugo, ker je sedaj konec vseh obzirov in vstaja iz teh dogodkov končno popolnoma svobodna in samostojna Slovaška. To se bo zgodilo prej kakor kdo pričakuje.

NEMŠKA POROČILA

BERLIN, 14. marca. Položaj na Slovaškem postaja vedno bolj nemiren. V deželni je vladala včeraj zmeda in v Bratislavi je postajalo od ure do ure bolj napeto. Češko vojaštvo je opustilo vsako obzirnost, zasedlo vsa javna in tudi mnoga zasebna poslopja. Po mestu patuljira okoli 50 tankov. Veliko osvobodilno zborovanje pred gledališčem je policala raznala in celo množico ljudi zaprla. Odstavljeni šef propagande Mach je prišel včeraj na Dunaj, kjer je imel po radiu govor in dejal, da je svoboda slovaškega naroda zagotovljena. Slovaki si ne bodo od Čehov ničesar več dovolili, ker nimajo na Slovaškem nič več iskati. Na Dunaju se je ustanovila tudi posebna slovaška legija, ki šteje že 6000 mož. Tekom noči se je slišalo po Bratislavi pokanje strelnic in bomb. Izbruhnili so tudi požari.

DOGODKI V BRATISLAVI

PARIZ, 14. marca. Agencija Havas poroča: Včeraj je češko-slovaška kriza ponovno izbruhnila v brutalni obliki. Vkljub temu da uživa nova slovaška vlada zaupanje slovaških avtonomistov, so na desku sile, ki hočejo vstaviti vlado ekstremistov. Včeraj so bratislavski Nemci iz preko meje vtihohtapljenih poročil prejeli ukaz, naj bodo pripravljeni, ker je intervencija od zuna pred vrati. Položaj v mestu je bil nato miren do nastopa teme. Tedaj pa so prikoralaki Hlinkovi gardisti v družbi z Nemci in imeli na glavnem trgu veliko zborovanje, ki se je končalo v velikem neredu. Nastalo je streljanje na policijo, ki je morala uporabiti solzne pline. Bilo je tudi pet eksplozij. Pri tem je bilo 6 oseb ubitih.

IZ DELA NEMŠKE KAMPANJE.

BERLIN, 14. marca. Po vesteh iz Husta se je sodrga na Slovaškem in tudi v Karpatski Ukrajini spravila nad Nemce. Proti njim so bile uporabljene celo ročne bombe. Čehi se obnašajo brutalno. Pri Tirnovi je bila napadena skupina nemških učencev z učiteljem. Teror se je obrnil tudi proti Madžarom. Češki vojaki so streljali včeraj na prebivalstvo v neki madžarski vasi blizu meje. V Malih Karpatih gore naselbene nemških gozdnih delavcev. Zažgali so jih baje češki komunisti. V Kladnu so Čehi napadli nemške inženjere. Nemški klub je bil demontiran in zažgan. Podobni dogodki so se odigrali tudi v Perovu in drugod.

Politični incident pri obedu

Pariški listi poročajo o incidentu, ki po njihovem mnenju ni brez zveze z bližajočo se volitvijo prezidenta. Herriot, ki postopoma vabi k sebi poslance na obed, je pred dnevi povabil zopet nekaj poslancev, od katerih pa so nekateri pisмено odgovorili udeležbo, ko so zvedeli, da je povabljen tudi komunistični poslanec Marty. Trinast od teh desničarskih poslancev pa se je obeda vendarle udeležilo, toda na svojevrstnem načinu. Ko je vstopil v dvorano Marty, so vsi demonstrativno odšli. Gospe Herriotovi pa so poslali cvetja. Ti poslanci so se potem sešli v bližnji restavraciji s predsednikom vlade Daladierjem in z njim obedovali. Nekateri listi zagovarjajo predsednika parlamenta Herriota, ki hoče kot predsednik francoske zbornice ostati nepristranski, drugi pa mu očitajo, da si je hotel za svojo kandidaturo za prezidenta republike pridobiti skrajno levico, s čemer pa je izgubil naklonjenost konservativcev.

Merlo blaginje

»Blaginjjo v državi merim po svoji nepopularnosti. Moja naloga bo končana, ko bom najbolj osvojačen mož v Angliji.« (Neville Chamberlain.)

Nemčiji manjka 17.600 inženjerev

»United Press« poroča, da je pomanjkanje delovnih sil v Nemčiji po nedavnem uvodniku v »Der Schwarze Korps« tako veliko, da bo čez ovira razmah in možnost gospodarskega življenja. Zato je dal gospodarski minister navodilo, da bi se vsi nezaposleni ali pa le pomanjkljivo zaposleni umetniki posvetili koristnejšim nalogam. Odlok se namaja prevdsem na tiste umetnike, za katerih delovanje ni neizbežno gospodarsko-politične potrebe. — Omenjeni list poudarja, da manjka zdaj Nemčiji 17.600 inženjeriev in da je samo ena fakulteta zasedena bolj kakor popolnoma — namreč teološka. »Der Schwarze Korps« pravi: »Ti poklici, ki so za politični dvig Nemčije najmanj vredni, so najbolj zasedeni in pri gospodarski krepitvi najbolj pogrešljivi, prenapolnjeni.«

Maribor, 14. marca.

Govorimo o oseh, o blokih, o kapitalističnih in komunističnih svetovih, povsod vidimo same pregraje in utrdbene pasove. In vendar čutimo, da se svet v 20. stoletju vedno bolj krči, da se medsebojno vedno bolj bliža, čeravno vse prej kakor zblizuje. Nezdružno se torej iz podzavesti poraja zavest, da je vse človeštvo nujno povezano s skupno usodo. Iz tega izvira spoznanje, da na negativno stran usmerjene moderne tehnične in znanstvene pridobitve ženejo prav vse človeštvo v skupno propast.

Od kdaj torej ta vesplošna strastna želja po miru, ki je prej odraz zrelosti presojanja položaja, kakor pa propadanja. Kdaj bi sicer že bila izbruhnila vojna? Peščica ljudi prav to zavest mojestroko izrablja in išči človeštvo že dalje časa k robu prepada, a tudi ne za las dalje in črpa tako presenetljive koristi.

Takšno stanje skrajne živčne napetosti imenujejo moderno živčno vojno. Je nekrvava, a pije kri. Vprašanje, ki se postavlja, ni samo, kdo ima boljše živce, marvč ali more peščica ljudi, od katere zavisi usoda sveta, sploh še presoditi, doklej bo na skrajnem robu nad prepadom še prostora zanje in za tiste, ki jih potiskajo obeni, ko lahko naravni zakon teže in težišča oboje hipno preseneti, da skupno strmooglavo v globino.

Vrnimo se k praktičnemu dogajanju. Še nikoli se široke množice niso tako zelo zanimale za mednarodne dogodke, kakor danes. Bolj kakor bi to smelo biti! Kako tudi ne, ko se položaj iz dneva v dan spreminja. Dogodki pade drug drugega, tako da je treba sprti zavzeti stališča, kar povzroča, da se tudi mišljenja sprti spreminjajo, tako da so ljudje končno že čisto zmešani, ali pa vsaj dezorientirani. Takšno negotovost hočejo nekateri. Ko so tako pripravili ugoden teren, sadijo z lahko cvetke svoje propagande. Ja potem pozanjejo, kar so »pridelali«.

V času abesinske krize je vstalo javno mnenje, recimo na Angliškem, pa tudi še marsikje drugod, enočnejše z ogorčenjem proti Hoare-Lavalovemu načrtu. Tega je doletela vlada, ki je spoznala, da so jo prehiteli dogodki in da more edino na ta način rešiti, kar se rešiti še da. Javno mnenje, ki je v svoji pravični jezi grozilo, strmooglavo vlado, ni moglo vedeti, kaj se je bilo med tem zgodilo za kulisaми.

Izkazalo se je, čeprav prepreno, da si oboer državljani ne sme domišljati, da ima samo on pravico, odločati v teh časih o zunanji politiki. Zameriti pa mu naknadno seveda ni, ker je živel v domišljiji, da še vedno živimo v starih časih, ko so diplomacijo po pravici primerjali s staro dobro šahovsko igro, pri kateri si sedita nasproti dva partnerja in v fair-igri izmenjujejo po starodavnih pravilih, večinoma po dolgih premislekih poteze, in si pričobivata zmago ali poraz kot plod miselnih argumentov.

Dandanes, v času telefona, radia in letal, ko se je treba neprestano in hipno odločati, je diplomacija zavrgla častitljivo šahovsko igro, in si je izbrala novo, pri kateri ni določeno niti število igralcev, ki se vsak čas menljajo; ni niti pravil, marvč se lahko vsak dovodilec divje podja za prednikom in pri tem ničče ne vje, kdaj in kako se bo igra končala. Ni še dolgo tega, ko sta Kanada in Amerika z zadovoljstvom izjavljali, da ju stari, nori svet nič ne briga. Danes sta s starim svetom že v stalnih telefonskih razgovorih... Okupacija Mandžurije se nam je zdela še pred leti zadeva Daljnega vzhoda. Danes je svet prišel do spoznanja, da je vsa naša zemlja na eni ladji in da se bomo vsi potopili, ako bo tudi le eden ladjo poškodoval. Zato imajo Kitajci prav, ko pravijo, da se bo japonsko-kitajska vojna odločila v Evropi. Evropa sicer ne vodi več sama sveta, je pa še vedno njegovo središče.

NOV PROTEST V TOKIU

TOKIO, 14. marca. Velika Britanija in USA so včeraj istočasno protestirale pri tokijski vladi, ker je z razvrednotenjem kitajske valute v 11 zasedenih mestih bistveno oškodovala angleško-ameriške trgovinske interese.

LETALSKA NESREČA V BELGIJI

BRUXELLES, 14. marca. Veliko potniško letalo je blizu Bruxellesa davi strmooglavo na tla. Tri osebe so se ubile.

Italijanski odgovor Angliji

V LONDONU SO NAIVNI, AKO MISLIJO, DA BODO POMIRILI ITALIJO IN NEMČIJO S KAKIMI KONFERENCAMI IN MILODARI

RIM, 14. marca. »Popolo d'Italia« ironizira londonski optimizem glede mednarodnega položaja in zlasti tudi Chamberlainove načrte za sklicanje svetovne politične in nato razorožitvene konference. List pravi, da so v Londonu več ko navadni, ako zares mislijo, da bi se dale italijanske zahteve nasproti Franciji in nemške zahteve po kolonijah odpraviti na kakih konferencah s tem, da bi se dale Italijanom v Tuniziji neke iluzorične pravice, in Italiji razne koncesije v Džibutiju

in Suez. Nemčiji pa milostne pravice za sodelstvo pri dobavi surovin iz kolonij. Italija in Nemčija ne prosita nobenih milodarov in jih tudi ne sprejmeta. Kar se Italijan, aspiracije, zahteve po Nici in Korziki, niso nobene fantazije ali sredstvo za kako izsiljevanje koncesij, ampak zahteve svetih pravic italijanskega naroda. Prav tako so pa v Londonu tudi navadni, ako mislijo, da se bosta Italija in Nemčija ustrašili angleškega oboroževanja.

Dve novi angleški izjavi

HALIFAXOV GOVOR O PRAVICI, MOČI IN MIRU. HOAREJEVO UPANJE V OHRANITEV MIRU.

LONDON, 14. marca. »Pravica brez moči je nezmožna, moč brez pravice je tiranija«, je dejal v včerajšnjem govoru v Cumberlandu zunanji minister Halifax. »Dajmo moči pravičnosti, pravici pa moč, da bosta oba bistvena elementa zunanje politike prešla tudi v mednarodni položaj. Ne smemo opustiti nobene prilike, da narodi. Odstraniti moramo vsak nespornarodi. Odstraniti moramo vsek nespornarum, da tako pripomoremo pravici do

moči, utrdimo mir. Z utrditvijo svoje obrambe je Anglija pripravljena, razpravljati v vsakomer na temelju enakopravnosti in sodelovati pri reorganizaciji sveta.

LONDON, 14. marca. Notranji minister sir Samuel Hoare je imel včeraj pred kanadsko trgovinsko zbornico govor, v katerem je poudaril izboljšanje gospodarskih razmer in izrazil upanje, da bo moč ohraniti mir.

Pred Francovo ofenzivo

»GIORNALE D'ITALIA« NAPOVEDUJE ZA TA TEDEN PRICETEK FRANCOVE OFENZIVE NA MADRID IN ZNOVA OSTRO NAPADA ANGLIJO IN FRANCIJO.

RIM, 14. marca. »Giornale d'Italia« napoveduje, da je vse pripravljeno za pričetak zadnje, odločilne ofenzive španskih nacionalističnih čete na madridski in ostalih frontah. List trdi, da je general Franco odbil vse predloge Majaevе vlade in se ne bo z nikomer pogajal o nobenih pogojih za mir. Republikanci se lahko vbojo, toda brezpogojno. Ako tega ne boš storili, pravi list, bodo Francove čete v desetih dneh v Madridu in zmaga bo zaključena enako z orožjem, kakor je z orožjem začela. S tem v zvezi napada Gayda znova brezobzirno Anglijo in Francijo, ki ju dolži, da igrata dvočlono vlogo in bosta tudi soodgovorni za vsi kri, ki bo na Špankem še prelitla, ker le oni podpirata republikance in jim dajejo potuho.

MADRID, 14. marca. Vojni minister madridskega obrambnega odbora, polkovnik Casado, je včeraj izjavil, da pripravljajo njegova vlada generalno likvidacijo državljanske vojske in da želi republikanska Španija časten mir, da pa žal ne pozna stališča generala Franca k temu vprašanju.

MADRID, 14. marca. General Maja je včeraj demobiliziral tri letnike rezervistov.

BURGOS, 14. marca. Vrhovno poveljstvo Francovih čet je že razpostavilo težko topništvo okoli Madrida. Radio Oviedo je včeraj javljalo, da nacionalistična Španija ne pozna razlike med komunisti in republikanci in da oboje enako smatra za sovražnike.

Parlament brez parlamentarizma

PRIPRAVE ZA OTVORITEV NOVEGA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA V ITALIJI. POPOLN OBRAČUN S PARLAMENTARIZMOM PO FRANCOSKI REVOLUCIJI.

RIM, 14. marca. Fašistična Italija se pripravljata na otvoritev novega fašističnega korporativnega predstavništva, ki zamenja dosejani parlament in senat. Imena 650 članov novega predstavništva so bila že objavljena in za predsednika zbornice je bil imenovan oče zunanje ministra grof Costanzo Ciano, za predsednika senata pa grof Giacomo Suardo. Novi poslanci se bodo imenovali »narodni svetniki« in ne bodo zastopniki ljudstva, ampak naroda in države. Velik del dose-

danih poslancev je bil prevzet v novo predstavništvo. Vendar ima novo predstavništvo novo podobo in pomeni popolno oddaljevanje od načela tistega parlamentarizma, ki ga je rodila pred 150 leti velika francoska revolucija. Novo predstavništvo zato ne bo imelo faktično nobenega vpliva ne na notranje ne na zunanjo politiko Italije in bo obstajalo le zato, da se fašistični režim vsaj formalno ne bo zdel absolutizem vodje in njegovih prislusnikov.

Poljska notranja politika

VLADNA STRANKA, KI JE MED VOLIVCI V OGROMNI MANJSINI, NAPOVEDUJE NOV BOJ PROTI OPOZICIJI, ČEPRAV JE V SEJMU LE PICLO ZASTOPANA.

VARSAVA, 14. marca. Razmere v poljski notranji politiki so se v zadnjem času močno poostrele. Zaradi svojevrstnega volivnega zakona in vladnih volivnih metod, poljski sejm (parlament) sploh ne predstavlja niti volje niti razpoloženja poljskega naroda. Najmočnejše poljske stranke se tudi zadnjih parlamentarnih volitev sploh niso udeležile. Njihov nastop pri občinskih volitvah je pa pokazal, da je njihova moč tako velika, da bi jim v sejm pripadala dejansko dvotretjinska večina. Vse te opozicijske skupine, zlasti kmečka in socialistična, pa stoji tudi v zunanji politiki na vladnem kurzu popolnoma nasprotnem stališču in so posebno proti vsakemu pakiranju z Nemčijo.

Ker je moč opozicije kljub temu, da je v sejmju le piclo zastopana, vendarle dejansko tako velika, se je vladna stranka narodne skupnosti odločila za novo brezobzirno ofenzivo proti opoziciji. Pričakuje se zato, da bo letošnje leto v notranji politiki zelo burno. Opozicija se pripravljata na odpor z vsemi sredstvi in zahteva razpust sejmja ter nove volitve na podlagi novega volivnega zakona.

ITALIJANSKE IZGUBE V ŠPANJI

RIM, 14. marca. Vlada je objavila, da je od začetka državljanske vojne v Španiji padlo 3000 in bilo ranjenih 11.000 Italijanov.

Angleška debata o brezposelnosti

LONDON, 14. marca. V včerajšnji debati v spodnji zbornici o brezposelnosti so delavski poslanci očitali vladi brezbriznost nasproti razjedajočemu socialnemu zlu. Državni podtajnik Buttler je v zagovoru vladne izjavi, da bo mnogo brezposelnih dobilo zaslužka pri oboroževalnih delih. Prihodnje leto bo vlada doletela tritričet milijarde dinarjev več za socialne namene, kakor za oborožitev, če se ne upošteva obojestrana posojila. Minister za delo Brown je pa dejal, da je brezposelnosti kriva splošna nesigurnost v svetu. Od vseh delavcev, ki so šli skozi vladna delovna taborišča, jih je našlo 89 odstotkov zaslužek. Brezposelnost je v primeri z l. 1930 mnogo manjša.

Huda železniška nesreča v Franciji

CHAUTEAU ROULAND, 14. marca. Včeraj se je dogodila na progi Pariz—Toulouse velika železniška nesreča. Na progi je bila ovira, zaradi katere je brzovlak pri Chateau Roulandu iztiril. Izpod ruševin so dotlej izvlekli 10 mrtvih in 20 težko ranjenih.

Z MOSKOVSKEGA KONGRESA.

MOSKVA, 14. marca. Včeraj je na 18. kongresu komunistične stranke naglasil tajnik Andrejev, da je dostej še vsakdo, ki je poskusil kaliti mir na sovjetskih mehih, izkusil moč sovjetske oborožene sile. Za njim je govoril Kruščev, ki je rekel, da si bo na mejah Ukrajine vsak fašistični napadalec razbil glavo.

HITLERJEVA BRZOJAVKA PAPEŽU

RIM, 14. marca. Ob priliki kronanja je nemški poslanik v Bergen izročil papežu Hitlerjevo vdanostno brzojavko. Vsebinsa brzojavke, kakor tudi način, kako je bil akt kurtoazije izvršen, sta napravila v vatikanskih krogih najboljši vtis.

PAPEŽEVA ZAHVALA KARDINALOM

RIM, 14. marca. Pij XII. se je zahvalil kardinalskemu kolegiju za vdanostno izjavo in poudaril, da je pontifikat stoletja služil čisti resnici, ki jo današnji svet zahteva. Prosil je kardinale, da ga pri urtevanju resnice vsestransko podpro.

IZZA KULIS NEMSKO-SVICARSKIH ODNOSAJEV

BERN, 14. marca. Ob priliki obiska lichtensteinskega kneza Franca Jožefa II. v Berlinu je bil od sprejema in svečanosti izključen švicarski berlinski poslanik, ki zastopa kneževino Lichtensteinsko v Nemčiji. Na zadevno vprašanje Švice je sedaj izjavila lichtensteinska vlada, da se je to zgodilo brez njene krivde in proti njeni volji. Sodelovanje je namreč odklonila nemška vlada, in to šele v trenutku, ko je bil knez že v Berlinu.

KRIZA ANGLEŠKE TRGOVINSKE MORNARICE.

LONDON, 14. marca. Združeni odbor vseh paroplovnih družb britanskega imperija je naslovil na angleško vlado nujen apel za podporo spriču velike krize, ki vlada že nekaj let v angleški trgovski mornarici. Kriza izhaja najbolj iz okolišnic, da je padel promet preko panamskega prekopa od ene tretjine na dve tretjini, dočim se je istočasno dvignil japonski promet preko tega prekopa za dva petini. Se hušja je japonska konkurenca, pa tudi ameriška, na Tihem oceanu. Edino plovba skozi Sueški prekop in okoli Rta Dobre nade je še nekako normalna. Pri tem nazadovanju so prizadete tako Avstralija kakor Južna Afrika. Novi Zeland, Irsla in Južna Rodezija.

BORZA. Curih, 14. marca. Devize: Beograd 10, Pariz 11.66, Newyork 439, London 20.63, Milan 23.14, Preza 15.025, Berlin 176.40, Budimpešta 87.25, Bukarešta 3.37, Sofija 5.40.

Vremenska napoved. Dež, v ležah nad 600 metrov sneg. Kasneje južno vreme in zelo nestanovitno. Nekoliko topleje. Močni severozapadni vetrovi.

Smučarska poročila

(vPutnike, Maribor, 14. marca)
Peca: —10, jasno, mirno, 20 cm pršiča na stari podlagi 50 cm, smuka odlična.
— Moz'ska koča: —7, jasno, mirno, 15 cm pršiča na stari podlagi 60 cm, smuka odlična.

Domači zapiski

Vodstvo „Slovenske besede“

Na prvi seji glavnega odbora „Slovenske besede“, ki je bila 12. t. m., se je izvršil odbor konstituirati takole: predsednik: Dr. Kosti Janko iz Ljubljane; I. podpredsednik: Majerle Ivo iz Maribora; II. podpredsednik: Mihelčič Ivan; I. tajnik: Vlahovič Vilij; II. tajnik: Ražem Andrej; blagajnik: Mlejnik Rajko, vsi iz Ljubljane; člani: dr. Puc Dinko, dr. Korun Milan, dr. Jug Stanko, Prime Rudolf, vsi iz Ljubljane; Medved Ivan iz Taena, Kušar Jakob iz Notranjih Goric in Dolenc Karel iz Zelenikov. — Celokupni glavni odbor šteje 30 članov in 15 namestnikov in 5 članov nadzorstva. V glavnem odboru so zastopani skoraj vsi glavni kraji Slovenije in vse stroke. Med drugimi važnimi sklepi je bilo soglasno sklenjeno, da se takoj preide na čim intenzivnejše delo za organizacijo društva „Slovenske besede“ po vsej Sloveniji in to v pravcu propagiranja za načela medsebojne strpnosti, predvsem pa v kulturnih vprašanjih.

Politična opredelitev Slovencev

„Slovenci so prišli v Jugoslavijo strankarsko-politično opredeljeni v glavnem tako, kakor so bili pred in med vojno. Klerikalci in liberalci so po vojni spremenili nazive svojih strank, vodje in pristaši so jim ostali isti. Tako se je nadaljeval po prevratu v Sloveniji isti proces strankarsko-politične diferenciacije, kakršen je obstajal že pred vojno. S hrvatskimi strankami so se slovenski politiki vezali je v nujnem primeru, vprav na prežali so se, da bi bili zavezniški srbskih strank. Etični in zemljepisni značaj Slovenije sicer omogoča posebno slovensko politiko in znatni uspehi povojne slovenske politike so rezultat povoljnega političnega položaja Slovencev med Hrvati in Srbi, manj pa zaslug njihovih politikov. Vsekakor so Slovenci dosegli v Jugoslaviji mnogo več kakor v Avstro Ogrski“, zaključuje „Obzor“ svoja razglabljanja.

Sestanek Davidovičevih demokratov

Dne 19. t. m. se bodo sestali v Beogradu delegati Davidovičeve demokratske stranke iz vse države. Prisostvovala bo okrog 200 delegatov, ki bodo razpravljali o novem stanju v državi in ukrenili vse potrebno za reorganizacijo stranke.

Prosvetna karikatura

V svojem ekspoziju je prosvetni minister Cirić dejal, da so naše srednje šole pred katastrofo. „Ono, kar se je do danes v naših srednjih šolah nazivalo prosveta, je treba staviti v nakrovaže. To je karikatura prosvete. Temu je kriv sistem“.

Ženske proti nepismenosti

Žena-mati je poleg šole najvažnejša vzgojiteljica otrok. Duševna vzgoja družine zavisi od nje, zato je tem žalostnejše, da je odstotek naših nepismenih žen posebno močan v krajih, ki so drugače med najplodnejšimi v državi. Ženska društva v primorski banovini so zdaj sklenili, da složno izvedejo akcijo za pobljanje nepismenosti. V vsej državi je 48,8 odst. nepismenih moških in 68 odst. nepismenih žensk! Stanje po banovinah je v odstotkih naslednje:

	moški	ženske
dravska	5,3	5,8
drinska	43,2	81,0
dunavska	17,5	39,5
moravska	38,8	83,7
primorska	44,1	69,8
savska	19,6	35,1
vardarska	55,7	88,5
vrbska	59,9	88,8
zetska	48,8	82,9
Beograd	7,1	15,3

Od vseh nepismenih je v državi 1 milijon 557.931 moških in 2.850.540 žensk! Poglavje, ki bi moralo odločujoče činitele prvenstveno zanimati in pripomoči našim ženam do duhovne kulture.

Novice

Zborovanje okoliških trgovcev v Ptuj

Ptuj, 14. marca. Minuli teden se je vršila letna skupščina trgovcev ptujске okolice v Narodnem domu v Ptuj. Zborovanje je otvoril predsednik Ivan Rašič pozdravom zastopnika Zbornice za Tol g. Milka Senčarja, zastopnika Zveze trg. združenj g. podpreds. Verbiča in tajnika g. dr. I. Pustiška, preds. mariborskega združenja g. Janka Kostajnskega. V svojem poročilu je poudarjal, da je stanje podeželskih trgovcev vse prej ko rožnato. Vendar pa bi se moglo izboljšati z malo več dobre volje merodajnih činiteljev. Predvsem bi se morala vpeljati odgovarjajoča mera davka z ozirom na faktični zaslužek. Težka rana podeželske trgovine je današnje moderno krošnjarstvo, ki se vrši kar z avtomobili. Stara nadloga je šušmarstvo. V ptujskem področju je močno razpaseno. Tajnik Joško Uršič je očrtal važnost novih telefonskih linij, ki so bile lansko leto v teh krajih vpeljane. Na merodajna mesta je

združenje poslalo spomenico za izboljšanje telefonske službe in poštnega prometa. Združenje je 30. dec. odločno protestiralo proti ustanavljanju veleblagovnic. Združenje šteje 301 člana. Novih trgovskih obratov je bilo prijavljenih 14, odjavljenih 16. Pomočnikov je 31, pomočnic 31, učencev 15 in učenk 17. Združenje je priredilo trgovsko nadaljevalni tečaj, ki je trajal 6 mesecev. Obiskali pa so ga le 3 vajenci in 6 vajenk. Tečaj je vodil g. Kveder, ravnatelj meščanske šole v pok. V ta namen je združenje prosilo za podporo na kr. bankski upravi. Prošnja je bila brezuspešna. — Združenje razpolaga s skupnim premoženjem 53.227 din. — Uprava je stavila predlog, da se ustanovi 3-članska komisija, ki naj izpraša vajenca ali vajenko, predno je sprejet v pok. Za pobljanje neželjane konkurence se naj izdelata enoten cenik. Tuje trdke, ki ne razpolagajo z našimi domačimi potniki, se odklanjajo.

Za planinski dom na Boču

OB JUBILEJNEM OBČNEM ZBORU PODRUŽNICE SPD POLJČANE

Poljčane, 14. marca. V nedeljo zvečer je bil pri Mahorici jubilejni X. občni zbor podružnice SPD Poljčane, ki je potekel ob živahnem zanimanju članstva za interese planinskega društva. Po čitaniu zapisnika občnega zbora je predsednik g. Voličetel Srečko kratko očrtal delovanje podružnice v preteklem letu. Omenil je vzroke in ovire, ki so nasprotovale uresničenju zidave zamišljenega planinskega doma na Boču, ki ga imata v načrtu podružnici SPD Rogaška Slatina in Poljčane, ki skupno upravljata vse bočke postojanke. Predsednik je poudaril, da bo tudi letos vprašanje zidave planinskega doma med prvimi, ki se bo zanj zavzemala podružnica ter upa, da bo letos prišlo do končne rešitve ter se bo z zidavo doma resnično pričelo. Vse zadevne priprave so v teku.

V tajniškem poročilu je tajnik g. Miro Ritonja omenil, da bo preteklo 28. junija 10 let, odkar je bila podružnica ustanovljena, kar se bo slovesno praznovalo. Med letom je bila po odhodu oskrbnika Jermana rešena začasno zadeva oskrbnika, katero mesto se ponovno odda. Podružnica šteje 75 članov. Blagajniško poročilo je podal učitelj g. Solar Franc in izkazuje okrog 19.000 din dohodkov in 7000 din izdatkov. Odboru je bila za njegovo delo izglasovana razrešnica. Pri slučajnostih so nekateri člani ugotovili, da bo tu in tam potreba popraviti markacijo in namestiti ponekod kažipote, zlasti na studeniški strani pri tako zvanih Fermilah. V ostalem pa bo, kot že omenjeno, osredotočeno vse delo za planinski dom na Boču in pa za proslavo društvene desetletnice.

Veliko delavsko zborovanje

Preteklo nedeljo je bilo v Murski Soboti veliko delavsko zborovanje, ki ga je organizirala Zveza poljedelskih delavcev. Pred zborovanjem je bil občni zbor Zveze poljedelskih delavcev, ki šteje 10.126 članov. Po občnem zboru je bilo na Glavnem trgu zborovanje prekmurskih sezon-

skih delavcev, ki se jih je zbralo več tisoč. Poleg drugih je govoril tudi minister g. Snoj. Govorniki so poudarjali, da je še mnogo nerešenih vprašanj sezonskih delavcev. Sprejeta je bila obširna resolucija, ki bo odposlana ministru za socialno politiko.

Delo severnih borcev

Središče ob Dr., 14. marca. V Središču so se zbrali v nedeljo bivši severni borci, da na rednem občnem zboru čujejo poročila svoje društvene uprave. Občni zbor je ob prisotnosti številnega članstva vodil predsednik tov. I. Najzer, šol. upr. v p., ki je v kratkih besedah tolažil delo upravnega odbora ter podal besedo navzočemu zastopniku glavnega odbora iz Ljubljane, tov. K. Ristana. V lepo zaokroženem poročilu je podal zastopnik Legije izžrpnno poročilo o

delu in smernicah glavnega odbora, katerega čakajo v novi poslovni dobi še mnoge, neizpoljene zahteve, katerim pa bomo s trdim in nesebičnim delom lahko kos, posebno še, ko je tudi vse naše članstvo trdno odločeno, podpirati prizadevanje glavnega odbora z vsemi svojimi močmi. Poročilo so navzoči sprejeli z velikim odobravanjem na znanje ter si nato izvolili upravni odbor, sestojel iz vseh dosedanjih odbornikov, kar priča o lepi skupnosti bivših severnih borcev.

- o. Iz sodne službe. V višjo položajno skupino so napredovali sodniki Zvonko Doklar in Ptuj, Janko Karlovšek in Brežičah in Vladimir Kraut iz Celja. Premežen je sodnik Bruno Inkrret iz Kostanjevice v Šmarje pri Jelšah.
- o. V ljubljanski okolici je še vedno silnavka. Ker v okraju Ljubljana-okolica še vedno razsaja silnavka in parkljeva, je šivinski sejem v Ljubljani prepovedan.
- o. Mesto zdravnika je razpisano. Razpisana je služba zdravnika združene občine Velikih Lašč. Prošnje je vložiti bankski upravi najkasneje do 24. t. m.
- o. Gostovanje ruškega Sokolskega gledališča na Pragerskem. Sokolsko gledališče Ruše je v nedeljo gostovalo na Pragerskem sokolskem odru z igro »Pesem s ceste«. Dvorana se je napolnila kljub slabemu vremenu malone do zadnjega kotička. Potek igre je bil res lep. Po končani prireditvi se je brat starosta Božič Roman v kratkih besedah zahvalil gostom in obenem izrekel vsem igralcem hvale, ki so si jo v resnici tudi zaslužili.
- o. Prvi transport sezonskih delavcev. Ker so za odhod naših sezonskih delav-

- cev potrebne konvencije z drugimi državami že sklenjene, bo prvi transport sezonskih delavcev krenil iz Prekmurja že v drugi polovici tega meseca.
- o. Samarijanski tečaj. Pod okriljem društva RK se je pričel v sredo v pekelski šoli pri Poljčanah samarijanski tečaj. Predsednik društva, banovinski zdravnik dr. Hronovsky, je predeval za uvod o šloveskem telesu in delovanju njegovih organov. Predavanja se bodo nadaljevala zaporedoma vsako sredo v pekelski šoli od pol 20. ure dalje.
- o. V Ljutomeru je umrl 58-letni posestnik Aleksander Anošek. Pogreb bo v sredo ob 16. uri.
- o. Obrtno zborovanje v Ljutomeru. V nedeljo bo v Ljutomeru veliko obrtno zborovanje, za katero je v mestu in okolici veliko zanimanje.
- Celle
- o. Odupšeni delavci. Tekstilna tovarna Orizek in Themel je odpustila v Šv. Petru vse delavstvo, okrog 100 po številu. Odpust utemeljuje podjetje s pomanjkanjem srovin.



BAYER
ASPIRIN
 TABLETÉ
 Oglaš. reg. pod 5. brojem 32609 od d. XI. 1932.

Pažnja Vas varuje razočaranja
 Zato že pri nakupu Aspirin tableté pazite na »Bayer«-jev križ, kajti brez tega znaka ni Aspirin.

c. SK Celje naj bi po načrtu občine izgradil radi gradnje sodne palače na Glaziji igrišče, ki naj bi bilo po pogodbi SK Celja z občino 50 let v uporabi kluba. KS Celje je vložil na vseh pristojnih mestih do ministrstva ugovor proti temu načrtu. Mogel bi se najti za novo sodno palačo primernejši prostor.

c. Brezposelnost je po podatkih Borze dela dosegla 10. t. m. 1458 zabeleženih brezposelnih, 1266 moških in 192 žensk. 1. t. m. je bilo zabeleženih 1440 brezposelnih, 1255 in 185. Borza išče 6 hlapecev, 4 rudniške vozače, 6 kopačev, 1 elektro-monterja s srednjo tehniško šolo ter več kuharic, slazkinj, sobaric i. dr.

c. Srnjaka so pojedli. V Kočnici je neki bajtar ustrelil srnjaka na posestvu g. Rakušca. Družina si je pripravila pojedino, kožo pa so skrili v gnoj. Orožniki so prišli divjim lovcem na sled in so jih pozapri.

c. Pustne posledice. Neki V. F. je prijavil policiji, da mu je bila ukadena ura z verižico. Policija je šla na delo in ugotovila, da je gospod uro na planinskem sejmu zastavil, ko mu je zmanjkalo denarja.

c. Sokolsko društvo Studenci iz Maribora priredi v soboto v celjskem Mestnem gledališču dramo »Otroška tragedija«, ki jo bo režiral Jože Babič iz Maribora.

Ptuj
 p. Nesreča pri kopanju studenca. Pos. Čeh Jožef iz Krčevine pri Vurberku si je sam kopal studenec. Zemljo so izvlačevali na skripce. Tre dni je že dokopal do 25 m. Zaradi neprestanega vplajena je vrv že popustila in je v višini 18 m s polno posodo zemlje počila. Posoda je zadela Čeha. Nevarno poškodovanega in onesveščenega so ga privlekli iz studenca.

p. Iz bojnišnice. Sem so prepejali Horvata Franca, 30-letnega hlapca iz Velovljeke. Ko se je ponoči vračal domov, sta ga napadla z ročicami Zavec Franc iz Mostja in Vuzem J. iz Dornave in ga zblila po vsem telesu. — Isto se je zgodilo 23-letnemu kočarju Duhu Francu iz Kicarja. Na tega pa je navall v noči Cizlar Alojz iz Kicarja z nožem. Prizadel mu je občutne poškodbe na glavi.

p. Tujski promet v februarju. V tem mesecu je posetilo Ptuj 130 Jugoslovancev, 17 Nemcev, 5 Italijanov in 1 Madžar.



»Prikloni se vendar, tepec!«
 »Ne morem, desno uho si mi pripel na desko!«

Maribor**Ob smrti Ljudevita Puclja**

V soboto smo poročali, da je nenadno umrl dimnikarski mojster Ljudevit Puclj. Z njim je izžubil Maribor svojega edinega resničnega četnika in narodnjaka nevsakdanje vrste. Že kot mlad dimnikarski pomočnik je odšel pokojni Puclj v Zemun in od tam v Beograd, kjer je postal za časa balkanske vojne l. 1912. četnik. Bojeval se je s četniškimi oddelki proti Turkom za osvoboditev Južne Srbije in se odlikoval v raznih bitkah.

Po je leta 1914. napovedala Avstrija Srbiji vojno, je bil Ljudevit Puclj že zopet v Beogradu, kjer je stopil znova med četnike in nato med prostovoljce ter se udeležil vseh bojev; šel je težko pot čez zasnežene albanske gore na Kri in od tam v Bizerto v francoski Tuniziji, od koder se je vrnil s prostovoljsko legijo na solunsko fronto. V vrstah legije se je bojeval do zloma centralnih sil in z zmagovito vojsko prikorakal v Beograd, ki je postal medtem že prestolnica velike Jugoslavije. Po demobilizaciji je prišel zopet v Maribor, kjer je postal samosto-

jen dimnikarski mojster in agilen delavec v raznih narodnih in patriotskih društvih.

Leta četoovanja v balkanski in svetovni vojni pa žal niso ostala za Puclja »brez posledic«. V obeh vojnah je bil ponovno nevarno ranjen, kar je v zvezi s prestavnimi naporji razrazilo njegovo prejšnjo krepko zdravje. Mučila ga je zlasti božjast. V zadnjih letih je pelagoma živčno hiral in vedno bolj propadal, dokler ni nazadnje telesno strl in duševno zagrenjen za vselej izdihnil.

Pokojinik je bil direktni soborec kralja Aleksandra I., ki ga je ob svojem obisku v Mariboru takoj spoznal in poklical k sebi. S samolozobraževanjem si je pridobil obsežno znanje in je obvladal poleg slovensčine tudi srbohrvaščino, nemščino in francosčino. Bodi mu ohranjen časten spomin! Njegovo ime bo ostalo trajno zapisano med prvimi graditelji skupne svobode Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Tovarna „Mirim“ bo prenehala obratovati

Zvedeli smo, da bo s 1. aprilom prenehala obratovati mariborska tovarna čokolade »Mirim« v Košakih. Nedavno je stopil kot družabnik v podjetje veleindu-

strijev Bizjak iz Zagreba. Govori se, da bodo tovarno »Mirim« polagoma prenesli v Zagreb. Bajje je več delavk že odpuščenih.

Iz Studencev

V četrtek, dne 16. marca, ob 19. uri predava na Ljudski univerzi g. Jože Lampret o »Gospodarstvu Slovenije«. Sledijo novice v besedi in sliki. Vstopnine ni. — **Občinska uprava v Studencih** odda dvoletno deklico, ki je brez staršev, za svojo. — **Stojnice na Joželovo** smejo po uredbi okrajnega cestnega odbora stati le izven banovinske ceste Maribor-Studenci. Ker je občina Studenci pridobila velik prostor pri cerkvi, bo mogoče spraviti vse prodajalce na novo tržišče. — **Nad 1100 kolarjev** je v Studencih, tako da ima skoraj vsak peti občan kolo. Število koles se od leta do leta večja.

Smrtna nesreča pohorskega drvarja

Nedavno smo poročali, da so v mariborsko bolnišnico pripeljali 41-letnega drvarja Janeza Robiča s Pohorja. Imenovani je pomagal svojim tovarišem spravljati les v dolino. Ker se je Robič prepoznal umaknil debilu, ki je drselo po ribi, ga je sunilo v hrbet in mu zdrobilo hrbtnico. Vsaka zdravniška pomoč je bila brezuspešna. Drvar je večeraj podlegel smrtni poškodbam.

m. Ljudska univerza. V četrtek, 16. t. m., bo predaval dr. Mirko Deanović, univerzitetni profesor iz Zagreba, o temi

»Dante in njegova poezija«. Označil bo dobo, v kateri je živel Dante, njegovo življenje v Firenci in v pregnanstvu. Prižal bo Danteja ne samo kot genialnega pesnika, temveč tudi kot človeka, vernika in politika. — V petek predava isti predavatelj na osnovi kraških skopičnih slik o »Božanstveni komediji«.

m. Poljanec Taras igra na koncertu 22. t. m. Dvořak: Sonatino op. 100, Lalo: Špansko simfonijo, Suk-Kocian: Chanson d'amour in Paganini: Sonato XII. e-mol.

m. Strog pasji zapor je do nadaljnjega razglašen na teritoriji občine Studenci.

m. Pilotski tečaj Aerokluba. Mariborski Aeroklub bo otvoril v doglednem času tečaj za motorne pilote. Vsi oni, ki bi se hoteli udeležiti tega tečaja, naj javijo svoj naslov čimprej tajniku Aerokluba g. Pivki (mestni vojaški urad). Udeležba je brezplačna.

m. Govori za moze in fante bodo od srede do sobote vsak večer ob pol 20. uri v cerkvi sv. Rešnjega Telesa v magdalenkem predmestju. Govoril bo bivši izseljeniški duhovnik g. svetnik Drago Oberžan.

m. V Mariboru je po dolgi težki bolezni preminul dijak IL. razr. realne gimn. Drago Ipavec, sin žandarmerijskega narednika na Pobrežju, star komaj 16 let. N. p. v. m!

m. Lepo uspela mladinska prireditve. V soboto zvečer je bil v dvorani Ljudske

univerze lepo uspeli komorni godalni koncert Podmladka Rdečega križa mariborske realne gimnazije. Brezhibno so izvajali svoje skladbe Zvonko Devide, Dora Močivnik, Franc Brglez, Mladen Devide in Radovan Vrblar ter želi dolgotrajna odobravanja. Čisti dobicek prireditve je namenjen Dijaški kuhinji v Mariboru.

m. Nov odvetnik v Slovenskih goricah. V odvetniški imenik s sedežem pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je bil vpisan g. Fran Satler, ki je že pričel s prakso.

m. Materinski tečaj. Zvečer predava v Ljudski univerzi dr. Marin o zdravniškem stališču glede spolne vzgoje otroka od rojstva do pubertetne dobe. — V sredo pa se bo vršilo zaključno predavanje materinskega tečaja predsednice g. J. Levstikove o temi »Tvoja govoriča. mati. otroku svetinja!«

m. Viničarja je pogorela. V Poličkem vrhu v Slovenskih goricah je pogorela viničarja posestnice Marije Geopole. Skodo cenijo na 30.000 din.

m. Kaj vse izgubljajo v Mariboru. Pretekli mesec so na policiji prijavili naslednje najdene predmete: kovčeg s papirnatiimi škodalicami, zlat poročni prstan, škaticlo z risalnimi orodjem, aktovko s šalom in steklenico, odlikovanje Jugoslovanske krone, škarje, veržico, ročno žagico, par sivih rokavic in tri denarne zneske.

m. Pobegnul je neznanokam z doma 18letni brivski vajenec Josip Vengerl iz Krčevine. Za njim poizvedujeta orožništvo in policija.

m. Usoden padee 74 letne starke. Včeraj zjutraj je v Gregorčičevi ulici 74-letna zasebnica Marija Francež iz Ribnice na Pohorju tako nesrečno padla, da je dobila poškodbe na levi nogi. Policianci reševalci so poškodovano starko prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

m. 150 kg težak sodni akt. Te dni je ljubljansko okrožno sodišče poslalo v Maribor sodne akte v zadevi nekega poštnega uradnika, ki tehtajo 150 kg. V kratkem bo namreč razpravna glede odškodnine, ki jo zahteva poštni uradnik za razna dela, za katera je sam založil potrebni denar.

m. Kdo ima dragocen prstan? Hišni posestnik Maks Stramljič z Glavnega trga je prijaval policiji, da je blizu svoje hiše izgubil dragocen zlat prstan z dvema briljantoma. Vrednost prstana je 4000 dinarjev.

*** Ali veste,** da so že prispelle nove srečke državne razredne loterije? Prvo žrebanje novega kola bo sicer šele prihodnji mesec, toda pripraviti je, da mislite že sedaj na nakup novih srečk. Ohrnite se radi tega čimprej in zaupljivo na našo hišo sreče in glavno kolekturo državne razredne loterije B. z. j. k. Maribor, Gosposka ulica 25, kjer je že marsikdo našel svojo življenjsko srečo!

* Polovična vožnja za VIII. Mariborski teden, ki bo od 5. do 13. avgusta. Gen. direkcija drž. žel. je odobrila za vse obiskovalce Mariborskega tedna polovično vožnjo. Popust velja za dopotovanje od 1. do 13. avgusta in za povratek od 5. do 17. avgusta. Običajen popust je odobren tudi za izložbeno blago.

* Za prihodnjo številko »Totega lista«, ki izide jutri proti večeru, vlada veliko zanimanje.

* **Moderno budilko** že od din 65.— navzor, tudi na obroke brez povisavanja cene pri M. Ilgerjev sin, juvelir, Gosposka 15.

* **»Jadrani«** priredi skupno z društvii »Nanos«, »Kobanc«, zborom pekov, mojstrov »Plаницe« iz Peking, v soboto, dne 18. t. m., v vseh prostorih Narodnega doma proslavo 70-letnice rojstva g. Laha Jos., večletnega pevovodje gornjih društev. Vstop prost. Po proslavi ples!

* **Francoski krožek v Mariboru** vabi vse svoje člane na občni zbor, ki bo v sredo, 22. t. m., ob 18.30 v društveni čitalnici, Gregorčičeva ul. 4/I. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev, volitve predsednika in polovice odbora, predlogi članov in slučajnosti.

* **Tujskoprometna zveza »Putnik«** v Mariboru je prejela iz Budimpešte vprašanje, ako bi bilo mogoče najti na Pohorju, v Savinjskih Alpah ali kje drugje primerno stanovanje za 50 madžarskih dijakov in dijakinj v starosti od 16 do 18 let. Ta skupina bi rada preživela v Sloveniji, po možnosti v severo-vzhodnem delu, počitnice od 5. julija do 25. avgusta, to je 50 dni. V eno sobo bi se lahko namestilo 3 do 5 dijakov. Prednost imajo kraji, kjer je možnost kovanja. Ponudbe z navedbo dnevne penzije je pošlati čim prej na glaslo »Putnika« Maribor, Trg svobode-narod. tel. 21-22.

Nočna lekarniška služba: lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul., tel. 28-12; lekarna pri Anđelu varhu, Aleksandrova cesta, tel. 22-13.

Kino

* **Grajski kino.** Danes veliki dramatski film »Pečat spovednikove molčečnosti«. Po nedolžnosti na smrt obsojen.

* **Esplanado kino.** Sijajni francoski film izredno lepe vsebine »Poštarjeva hiša« z Harry Baumom.

* **Kino Union.** Do vključno četrtega prvorstven francoski film »Nehvaležni ženin« s slavno in lepo umetnico Danielle Darieux.

Mariborsko gledališče

Torek, 14. marca, ob 20.: »Partija šaha«. Red D.

Sreda, ob 20.: »Kralj Edipe. Prireditve drž. klas. gimnazije.

Četrtek, ob 20.: »Pygmalion«. Red C.

Prihodnja glashena novost v mariborsko gledališču. Mariborska opera pridno studira Milibckerjevo komično opero »Djak prosjak«, ki si je že po krstni predstavi leta 1881 prodorno osvojila tudi večje svetovne odre.

Kultura**Bernard Shaw: Pygmalion**

Pygmalion je bil po grški pravljici kipar, ki je izdeljal iz slonovine tako lep ženski kip, da se je vanj zaljubil ter zaprosil boginjo Venero, da ga oživi. Boginja ga je uslišala in Pygmalion se je s svojo stvaritvijo poročil. Ta zgodba je dala velikemu angleško pisatelju Ircu Bernardu Shawu simbolični naslov za komedijo, ki smo jo v četrtek videli po predlesku več let v drugi vprizoritvi v našem gledališču. Delo je polno shawovske duhovitosti, a tudi satire na angleške in sploh človeške razmere, zato doseže povsod uspeh in ga je tudi pri nas.

Komedijo je režiral in insceniral g. VI. Skrbiniček z vso vestnostjo in znanjem, da moremo šteti »Pygmaliona« med naše posrečene predstave, dasi nas vse vloge niso popolnoma zadovoljevale. Predvsem je vloga Elize Doolittleove presejala moči gdč. Branke Rasbergerjeve. Njen nastop v tej vlogi moramo razdeliti na dva dela, na prvo polovico komedije, ko je Eliza še nekulturno dete ceste, in na drugo, ko ustvarita profesor Higgins in polkovnik Pickering iz nje olikano damo. V prvem delu se je skušala gdč. Rasbergerjeva posluževati mariborskega okoličanskega nasečja, katerega

žal ne obvlada. Njena govoriča je bila zato neka narejena zmes. Prav tako tudi njena igra v tem delu ni bila prepričevalna. Bila je preveč narejena in prisiljena. Cim pa je z Elizo rasla v olikano gosposlično s kultivirano govoričo, je rasla tudi igralsko v vedno večjo višino in bila zopet čista talentirana in simpatična Branka Rasbergerjeva, ki jo poznamo iz njenih drugih uspešnih vlog. Prvi del igre bi bilo zato treba na novo nastudirati jezikovno in igralsko, zlasti ako se namerava uporabiti »Pygmaliona« za gostovanje v Ljubljani.

Naravnost klasično gospo Higginsovo je ustvarila s svojo sijajno kreacijo gdč. Kraljeva. Zopet ena izmed njenih vlog, ki jih ne bomo pozabili! Zelo močno je postavil lik prof. Henryja Higginsa tudi g. Vladimir Skrbiniček. Ponekod je dosegel s svojo igro višine, ki so neprekosljive, ostali pa so tudi nekateri šibkejši momenti, ki bi jih bilo treba obrusiti. To velja zlasti za začetne slike. — Močnega Alfreda Doolittlea je ustvaril g. Pavle Kovič, ki je bil vseskozi prepričevalen. Polkovnik Pickering gosp. Pavla Rasbergerja je pa bil premalo izražen, nekako preveč pasivno podan. Med

ostalimi vlogami je treba omeniti zlasti dobro podano go. Pearsovo go. Zakrajškove in Klaro Hillovo go. Savinovo. Ostale vloge so odigrali dobro ga. Goriškova go. Hillovo, g. Verdonic Fredyja Hilla, g. Blaž pohajga, Goriškova go. Hillovo, g. Verca in gdč. Križajeva sobarico.

»Pygmaliona« je sprejelo občinstvo v razprodanem gledališču tudi tokrat z navdušenjem.

g. Gostovanje mariborske drame v Dol. Lendavi. V soboto, 18. t. m., zvečer bo doljav mariborski dramski ansambel v gostoljni Lendavi, kjer bo vprizorit zelo uspelo igro »Pesem s ceste«. Z isto igro je gostoval nedavno pri Sv. Lovrencu na Pohorju in vzbudil izredno veliko zanimanje domačinov, ki niti nisi vsi našli prostora v premahnjih dvoranah. Naša drama namerava v prihodnjih mesecih gostovati tudi v še nekaterih drugih večjih podeželskih krajih.

g. Razstava Černigoj-Carā v Mariboru. Dne 24. t. m. bo odprta v muzejskih prostorih v Gradu razstava tržaškega slovenskega slikarja Ugoja Carāja. Černigoj in Carā sta razstavljala nedavno v Ljubljani in dosegla lep uspeh. Iz Maribora bosta prenesla svoja dela še v Zagreb in najbrže tudi Beograd. Razstava bo odprta do konca meseca.

g. Ogromni uspehi Zinke Kunčeva. Slavnna operna pevka Zinka Kunčeva, bivša članica ljubljanske in nato zagrebške opere, ki je angažirana sedaj v največjem opernem gledališču na svetu. Metropolitan v New Yorku, je dosegla zadnjič silen uspeh v »Aidi«, ki jo je pela z Benjaminom Giglijem. Kritika jo je ocenila kot najboljšo dosedanjo Aido. Na željo slavnega dirigenta Toscaninija bo pela Kunčeva v kratkem v Londonu v Beethovenovi »Missi solemnisi«, nato bo na nastopala na novem festivalu v Luzernu tudi pod Toscaninijevu taktirko. Pred vrnitvijo v Americo bo gostovala v Amsterdamu pod taktirko slavnega Bruna Walterja, a povabljena je tudi na gostovanje v milanski Scall in drugod. Kunčeva se razvija v največjo pevko sedanjosti.

g. Igra z Evropo. V Kölnu v Nemčiji je bila nedavno krstina predstava nemške igre francoskega pisatelja Eugēna Gerberta, ki prikazuje v satirični obliki usodo Evrope. Ta »Igra z Evropo« se odigrava v vsemirju, nastopajo pa kralj Salomon, Napoleon, Julij Cezar, Clēmenceau, spokornik Lazar, Devica Orleanska, Ničē, SA-četnik, Italijanski miličnik, neznanj junaki itd. Najzanimivejšje pa je pri vse stvari, da je nemško pisatelj Françoiz Gerbert napisal to čudno delo v duhu — fašizma.

Gospodarstvo

Položaj na sadnem trgu

ZELO PICLE ZALOGE JABOLK, SLIV IN OREHOV V JUGOSLAVIJI — CENE POLAGOMA V PORASTU

Po poročilih iz raznih virov je bila pretežno jesen iz Jugoslavije izvožena velika množina sadja, zlasti jabolk in sliv. Trenutno cenijo, da bo v državi le še kakih 80 vagonov jabolka, od tega približno 20 do 25 vagonov v Sloveniji. Ostalo blago je v Srbiji in gre večinoma za slabše vrste budimk, ki stanejo v veletrgovini sedaj 2—2,50 dinarjev za kilogram. Za kvalitivna jabolka iz Slovenije plačujejo 4—4,50 dinarjev za kilogram. Cene se, čim bolj se nagibamo pomladi, dvigujejo. Izvoz je malenkosten. V februarju je bilo izvoženih iz države jabolk le za 3 vagona, od tega en vagon iz Slovenije za Češko-Slovaško, kjer so se dosegle količine toliko ugodne cene. Iz tega se vidi, kako važna je stvar z zgraditvijo modernih skladišč (silosov), kjer bi sadje prezimilo in se prodalo po potrebi, kolikor mogoče pozimi in spomladi, ko je cena visoka. V Kaliforniji in nekaterih drugih naprednih državah imajo že vsi važnejši sadni kraji silose, ki so se povsod izvrstno obnesli in so se stroški amortizirali že v par letih. Sliv je takisto le malo na razpolago. Cenijo, da jih bo še kakih 80 vagonov, v glavnem v Srbiji in Bosni. Seveda gre tu le za suhe slive, ki se trgujejo po 4,50 do 4,60 dinarjev za kilogram v veleprodaji, franko nakladalna postaja. Pretekli mesec so poslali kakih 45 vagonov suhih sliv v Češko-Slovaško in na Poljsko. Prizad kupuje suhe slive po 5 do 10 dinarjev pod omenjeno ceno v veleprodaji. Se težeje kot jabolka je dobiti sedaj orehe. Splošno so prepričani, da bodo cene še poskočile, ker je bila lanska letina zelo slaba. Domnevajo, da imajo trgovci v skladiščih še kakih 20 do 30 vagonov orehov, ki jih pa za enkrat še nocoje prodati, ker čakajo na boljše cene. Zadnja dva tedna je pa v povpraševanju nenadoma nastal zastoj, vsled česar so cene nekoliko popustile, čeprav je neznan. Povprečno plačujejo trgovci orehe po 5,50—6 dinarjev za kilo neluščnega blaga, franko nakladalna postaja.

Na kongresu vinogradnikov, ki je bil v Vrhu v dunavski banovini in sta se ga udeležila tudi trgovinski in gospodarski minister, so zborovalci stavili več odločilnih zahtev, med njimi zlasti to, da naj država zaščiti in pomaga siromašnim vinogradnikom pred trgovsko spekulacijo z njihovim vinom. Svoje želje in potrebe so izrazili v posebni resoluciji, ki vsebuje predvsem naslednje zahteve: Zmanjšati naj se proizvodnja vina, izvede naj se skrajšanje proizvodnih stroškov, poveča naj se konzum vina in poveča tudi izvoz vina. Za izvedbo teh zahtev so vinogradniki predlagali niz ukrepov, kakor ukinitve trošarine, ustanavljanje državnih tovarn modre galice in sredstev proti boleznim in škodljivcem vinske trte, znižanje zemljarine za vinograde, propagando za uporabljanje vina kot narodne pijače. — Gospodarski minister je obljubil, da bo zastavil ves svoj vpliv za uresničenje teh zahtev vinogradnikov.

Zahteve vinogradnikov

Na kongresu vinogradnikov, ki je bil v Vrhu v dunavski banovini in sta se ga udeležila tudi trgovinski in gospodarski minister, so zborovalci stavili več odločilnih zahtev, med njimi zlasti to, da naj država zaščiti in pomaga siromašnim vinogradnikom pred trgovsko spekulacijo z njihovim vinom. Svoje želje in potrebe so izrazili v posebni resoluciji, ki vsebuje predvsem naslednje zahteve: Zmanjšati naj se proizvodnja vina, izvede naj se skrajšanje proizvodnih stroškov, poveča naj se konzum vina in poveča tudi izvoz vina. Za izvedbo teh zahtev so vinogradniki predlagali niz ukrepov, kakor ukinitve trošarine, ustanavljanje državnih tovarn modre galice in sredstev proti boleznim in škodljivcem vinske trte, znižanje zemljarine za vinograde, propagando za uporabljanje vina kot narodne pijače. — Gospodarski minister je obljubil, da bo zastavil ves svoj vpliv za uresničenje teh zahtev vinogradnikov.

Na kongresu vinogradnikov, ki je bil v Vrhu v dunavski banovini in sta se ga udeležila tudi trgovinski in gospodarski minister, so zborovalci stavili več odločilnih zahtev, med njimi zlasti to, da naj država zaščiti in pomaga siromašnim vinogradnikom pred trgovsko spekulacijo z njihovim vinom. Svoje želje in potrebe so izrazili v posebni resoluciji, ki vsebuje predvsem naslednje zahteve: Zmanjšati naj se proizvodnja vina, izvede naj se skrajšanje proizvodnih stroškov, poveča naj se konzum vina in poveča tudi izvoz vina. Za izvedbo teh zahtev so vinogradniki predlagali niz ukrepov, kakor ukinitve trošarine, ustanavljanje državnih tovarn modre galice in sredstev proti boleznim in škodljivcem vinske trte, znižanje zemljarine za vinograde, propagando za uporabljanje vina kot narodne pijače. — Gospodarski minister je obljubil, da bo zastavil ves svoj vpliv za uresničenje teh zahtev vinogradnikov.

Jajca vedno cenejša

SLABI IZGLEDI ZA NAŠ IZVOZ JAJC V SOSEDNJE DRŽAVE

Navadna prikazen je, da prično jajca po novem letu, ko dosežejo zelo visoko ceno, postajati cenejša, kar je v zvezi s prazniki in s povečano nosivostjo kokoši. Letos pa je tudi glede jajc vse narobe. Vstred izredno mile zime nosijo kokoši veliko bolj ob tem času. Posledica tega je, da je na tržiščih dovolj blaga, tako da izvozstvo znatno omejuje uvoz. Nadaljnja posledica pa je tudi, da cene padajo. Kadar je mnogo blaga, takrat so cene vedno nizke, to je staro trgovsko pravilo že od pamtikeva. Za izvoz naših jajc časi niso ravno preveč ugodni. Prejšnja leta so ob tem času šle velike množine jajc, zlasti iz severne Slovenije in inozemstvo in blago se je dobro prodalo. Letos položaj niti tako ni zaviljiv. Zato je kupčija precej slaba in zato tudi doma jajca hitro nazadujejo.

V Italiji je tekoni zadnjega tedna padla cena povprečno od 474 na 424 lir (997 dinarjev) za 1000 komadov. V gornji Italiji je nazadovala cena od 413 na 382, v južni Italiji pa od 515 na 466 lir. Cene so letos res nekoliko višje kot lani ob tem času, to pa je pripisati dejstvu, da primanjkuje krme za perutnino. V Angliji cene ravno tako nazadujejo, ker so dovozi veliki, posebno iz Danske in Holandije. Danes se lahko dobi v Londonu dovolj blaga po 57—59 šillingov (735—760 dinarjev) za zabo, v Franciji je trg prenasličen z blagom, vsled česar so cene ponovno padle. Povprečno stane v veletrgovini 1000 komadov lepih jajc 548 frankov (658 dinarjev). V Nemčiji je uradno cena nekoliko zvišala in nitorajo jajca razreda C 780, B 845 in A 914 dinarjev, franko Špilje ali Področica.

Tudi v Švici padajo cene in stane dobro štajersko blago 57/58 kg 750—770 in 55/56 kg 750 dinarjev, franko Buchs, poljska pa 55/56 kg 710 dinarjev, franko Basel.

Iz tega vidimo, da se našim izvoznikom jako je za enkrat ne obetajo preveč rožnati časi. Vsekakor bo treba počakati nadaljnji razvoj cen, da se pokaže, ali se prodaja v inozemstvo rentira ali ne.

Sport

Koledar mariborskih atletskih prireditev

Poročali smo že o ustanovitvi posebne Medklubskega odbora, ki so ga ustanovili mariborski atletski klubi, da bi se doseglo složno sodelovanje v prosep atletske sporta, ki je tem važnejši, ker je atletika podlaga smotrnemu gojenju vseh ostalih sportov. Danes objavljamo spored prireditev za 1. 1939, ki je jako pester ter bo gotovo služil v propagando temu lepemu sportu in mu pridobil med občinstvom še več simpatizerjev. Lista prireditev je sledeča: 12. marca Medklubski cross-country za sprinterje, skakače in metalce (Zelezničar); 19. marca Cross-country za prvenstvo Maribora (MOLAP); 23. aprila Medklubski seniorski olivorilveni meeting (Zelezničar); 30. aprila Medklubski juniorski

otvoritveni meeting (Zelezničar); 7. maja Medklubski seniorski meeting (Maraton); 21. maja Medklubski meeting juniorskih višehojev (Zelezničar); 2. junija Medklubski meeting seniorskih specialnih višehojev (Zelezničar); 11. junija Medklubski juniorski meeting (Rapid); 17. in 18. junija. Desetboj za prvenstvo Maribora (MOLAP); 28.—30. julija Prvenstvo počinice za mesto Maribor (MOLAP); 20. avgusta Štajerska—dravska banovina (MOLAP); 3. sept. Seniorski meeting (Rapid); 10. sept. Medklubski dvoboj (Maraton); 17. sept. Medklubski seniorski meeting (Zelezničar); 1. oktobra Jesenski cross-country (Zelezničar); 15. oktobra Pohorski tek (Maraton); 29. oktobra Jesenski cross-country (Rapid).

Gorenjski smučarji v Italiji

Naši Gorenjci Heim, Praček, Zvan in Kobler so tekmovali v Italiji v smučskih tekmah za pokal treh zelenih železnic. Tekmovanja so trajala tri dni, in sicer vsak dan po drugi proci. Startalo je vsakokrat 60 tekmovalcev, med njimi vsa italijanska elita, 8 Nemcev, 5 Švicarjev, po dva Norvežana in Šveda ter 4 Jugoslovani, ki so pa v nasprotju z ostalimi tekmovalci, ki so mnogo trenirali in progo že dobro poznali, nastopili skoro brez treninga. Prvi dan je v smuku z vrha Banchetta zmagal Italijan Marellini v 2:03,8, prvi Jugoslovani Heim je z 2:30,6 na 26. mestu. Praček, Zvan in Kobler so na 28., 31. in 34. mestu.

s žensko svetovno prvenstvo v ping-pongu in Cornillon pokal so si v Cairu osvojile Nemke, ki so premagale Čehoslovake s 3:0, Romanke s 3:1, Egipčanke s 3:0, finale pa so dobile brez borbe, ker Palestina ni nastopila.

Sah

Turnir v Amsterdamu

Tretje kolo je prineslo zmago nemškemu mojstru Fritzu Samischu, Koomen si je v slovanski obrambi ustvaril dokaj izgledno pozicijo, na katero pa je Samisch navalil s prodornim napadom in Koomen je po 32. potezi položil orožje. Sonja Graf in Struyllaert sta igrala precej komplicirano igro, ki je bila prekinjena v nejasni poziciji. Prekinjena pa je bila tudi igra Davidson-Landau, v kateri je Landau lepo odbil Davidsonov napad ter ima ob prekinitvi izgleda na zmago.

Letonski mednarodni turnir

DAMIAN GAMBIT (2. kolo v Kemer) Beli: Staibherg Črni: Apsenieks 1. d4, d5 2. e3, S16 3. Ld3, Sbd7 4. f4, e6 5. Sbd2, Lc7 6. Sg3, Sg4 7. Dc2, f5 8. e4, e6 9. 0-0, e5 10. h3, e4-0 ff. Lb7, Tc8 12. e5, f4 13. h4, Lg7 14. Sh2, Te7 15. h5, Sd8 16. a4, Ld7 17. Lc3, Le8 18. Td1, a6 19. h3 20. Dd2, b7 21. Sa5, Sd4 22. Lxd4, fxe4 23. Sd5, Dc3 24. Td6, Ta7 25. TlB1, Da8 26. Dd2, Lxe2 27. fxe2, Sd8 28. Sxb7 29. Sd6, Txa4 30. Td7, Ta2 31. Dc1, Dd8 32. Ta1, Txa1 33. Dxa1, b5 34. Da6, Td7 35. Sxe8, Dxe8 36. Dxc6, Tf7 37. Dd6, Dd8 38. Dxe6, Dxe7 39. Ld2, Dd3 40. Txd7, Df2+ 41. Kd7 in črni preda.

V smuku s Fraiteve je zmagal Italijan Alvera v 3:25,4, izmed naših je Praček na 21. mestu, Heim, Zvan in Kobler pa na 22., 25. in 26. mestu. V zaključni tekmi s Sissesa je bil prvi Italijan Lacidelli v 1:42. Po nekaterih vesteh se je v tretjem tekmovanju baje teže ponesrečil Ciril Praček. V skupni klasifikaciji je dobil prvo dario Italijan Marellini.

OVIRE ZA TEKMO Z ANGLIJO.

Meddržavna nogometna tekma z Anglijo, določena za 18. maj v Beogradu, se je smatrala že za gotovo stvar. Sedaj so se pa pojavile težkoče, ker bo JNS-u pri nabavljanju predpisih Narodne banke težko dobaviti zadostno množino angleških funtov, zlasti ker naša država nima kliranga z Anglijo. Upati pa je, da to ne bo preprečilo te tekme, za katero najbrže dolgo časa zopet ne bo prilike.

s Olimpijski odbor (službeno). Sportnike opozarjamo, da bo kino „Esplanade“ od 24. do 30. marca in od 1. do 6. aprila predvajal oba dela sportnega velifilma „Olimpia“. Ker je lastnik kina ob tej priliki naklonil del inkasa Olimpijskemu odboru, priporočamo vsem sportnikom obisk veleznarstva in poučnega filma.

s Na mednarodnem teništem turniru v Mentonu sta Punčec in Milič v dvoje izgubila v finalu proti francoskemu paru Pelra-Lesueur 3:6, 8:10, 2:6.

s Budge—Perry 6:1, 6:3, 6:0. Prvo srečanje v New Yorku je Budge gladko odločil v svojo korist.

s Sah. sekcija U. J. N. Z. B. Maribor je v nadaljevanju turnirja za prvenstvo Dravske ban. premagala v dvoekzotnem srečanju sah. sekc. S. K. Zelezničar I. v razmerju 9 1/2 : 6 1/2 in se tako plačala v nadaljnje tekmovanje z Mariborskim sah. klubom.

s Na kongresnem turniru London Chess League je zmagal s 7 in pol točkami W. Winter, ki se je s tem turnirjem po daljšem boleanju spet povrnil v šahovsko areno.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMR1

DETEKTIVSKI ROMAN

Soba je bila pogreznjena v temo: — Oster krik je preletel tišino. Zdal je Reynolds sobo spet razsvetlil. Obrnil se je h Keppelu in tiho rekel: »Ste videli?« »Da,« je vzdihnil mladi mož preplašeno. »Jenkins, sporočite Parsonsu takoj svoje poslanstvo.« Je ukazoval inspektor. »Zapiskajte pred hišo na svojo pisalno in, ko pride stražnik, ga postavite k vohodu in mu recite, da ne sme nikogar pustiti iz hiše. Potem telefonirajte v Yard po nadaljnje potrebne ljudi. Fotografite in zdravnikne in prosite dr. Tempsta, naj pride sem. Uporabite telefon v veži in pazite, da ne bi šel kdo iz hiše.« »Da, gospod.« »Norrington je obrnil glavo, ko je videl inspektorjeva povelja. »Ker se zdi, da tega ne veste, vam to povem,« je rekel počasi. »Gospod Richard je umrl zaradi srčne kapi. Imel je že dolgo težave s srcem. Njegova vdova vam ne bo hvaležna za tole nepotrebno policijsko vznubo.«

»Zdi se mi, da se niste obrnili poprej, ko so bile luči ugašene,« je odgovoril Reynolds počasi. »Bom ponovil v vaše pomenje.« Pomignil je Keppelu, ki je razumel znak in šel k stikalu pri vratih. »Glejte na obraz mrtveca, Norrington,« ga je pozval inspektor in dal zopet za hip napraviti temo. Gledališki podjetnik je zastokal. Reynolds je prižgal luči in preudarno rekel: »To, gospod Norrington, dokazuje, da je to zopet umor.« SEDEMINDVAJSETO POGAVLJE. Beli madeži. »Kdo je odprl ta vrata?« je vprašal inspektor. »Bila so odprta, ko smo prišli v knjižnico,« je izjavil Quentin. Oglasilo se je trkanje na vrata in vstopil je Parsons. »Ne, morem najti gospoda Ingrama v hiši, gospod,« je javil. »Stavim ne vem kaj, da niste pogledali v sobo, kjer je gospa Selcottova,« je rekel Norrington.

»Oprostite, gospod, pogledal sem tja,« je rekel Parsons nekoliko kljubovalno. »Gospodična Selcottova in gospodična Burnettova sta ravno prišli k njej. Gospoda Ingrama tam ni bilo. Jaz — jaz se bojim zanj,« je dodal sluga s prestrašenim glasom. »Kdo se zame boji in zakaj?« je vprašal Vane Ingram zunaj pod oknom s hrupnim glasom ter mirno vstopil. Začuden je pogledal okrog sebe, videč napete, razburjene obraze mož, ki so gledali nanj. Pisalno mizo mu je zastlanjala orjaška postava Norringtonova. Zdajci je Norrington stopil v stran in pomenljivo vrgl glavo nazaj. »Gospod Richard Selcott je pravkar umrl,« je rekel. »Inspektor Reynolds je tisti, ki se boji za vas, Ingram.« »Koliko časa ste bili na vrtni?« je vprašal Reynolds igravca, ne mene se za Norringtona. »Takole morda pol ure. Zakajeni prostori so mi povzročali bolečine v grlu in pa hotel sem nekaj nemoteno premisliti,« je odgovoril Ingram, upiraje oči na sključeno postavo v naslanjaju pri pisalni mizi. »Ves sem zmeden. Kdaj se je to zgodilo inspektor?« »Najbrže v poslednjih dvajsetih minutah.« »Kdo ga je našel?« je vprašal Ingram. »Gospa Selcottova.« To je odgovoril

Quentin. »Pravi, da je šla v sobo, da bi ga nekaj prosila, in je bežala ven ter klicala na pomoč. Norrington, Keppel in jaz smo govorili z gospodično Burnettovo in z Lejlo Selcottovo in biljardni sobi in smo prišli skupaj sem. Potem je Norrington telefoniral doktorju in brž nato je prišel inspektor Reynolds.« Inspektor je pazljivo poslušal. Tako je dobil odgovor na vprašanja, ki jih doslej ni mogel dati. »Ali se je gospa Selcottova vrnila v vam v to sobo, gospod Quentin?« je vprašal. »Ne, inspektor. Bila je videti strašno slaba, zato jo je gospa Grant-Willensova peljala takoj kovi naravnost v njeno sobo.« »Kje je bila gospa Selcottova, preden se je to zgodilo?« »Mislim, da zgoraj v dvorani,« je odgovoril Quentin. »Odsšla je od nas približno pred pol ure, češ da mora pogledati, kako se počutijo njeni ostali gostje.« »Koliko gostov je v hiši?« »Trideset do štirideset,« se je vmešal Norrington. Nič več ni bil ogoren, govoril je, kakor da se hoče z inspektorjem spraviti. »Toda dobrih dvajset izmed njih gospoda Richarda menda soloh niso nikoli videli. To je bila družba gospe Selcottove.«

(Dalje sledi.)

Zanimivosti

Kaj preseneti tujce na Angleškem

V EVROPI IMAJO ANGLEŽI NAJSTROŽJO MEJNO KONTROLO.

Vsak, ki stopi na angleška tla, mora izpolniti vprašalno polo o svojih osebnih podatkih, kraju in namenu bivanja. Tujce pregledujejo na meji ločeno od domačinov. Carinski uradniki govore angleški, če jih tujec ne razume, poskusijo francoski ali pa lomijo strašno nemščino. Kljub strogosti so angleški cariniki skrajno konkretni. Ljubezni in ne brskajo mnogo po pritljaji.

Tujcem predložijo tiskan seznam blaga, ki ga morajo zacariniti. Tujca povprašajo, če ima kaj takšnega v kovčegu. Prvo srečanje na angleški koplni je navadno skoro pol metra višji stražnik. V potni list napisano obvestilo, da ne sme tujec v vsej Veliki Britaniji sprejeti službe in se mora vrniti v kraju pri-

hoda. Vagoni tretjega razreda so v Angliji oblaženi tako kakor pri nas v vozovi I. razreda. Prvi razred se razlikuje od tretjega navadno le po barvi blazin. Cigarete, ki niso državni monopol, so na Angleškem zavite v bel in srebrn papir in šele nato vložene v škatlice. Polne ne so tako skrbno, da se ne razsiplejo, četudi jih nosijo v žepih.

V mnogih gledališčih in skoro vseh kinematografih je dovoljeno kaditi. V kinih in ošteviljenih stolov, označeni so le oddelki. Kavarne nimajo novin, vsak Anglež si jih kupi sam. Gospodje ne spremljajo dam na levi, temveč na zunanji strani.

Poroka samomor

V Djalma Dutri v državi Sao Paolo je Almeida pokopala sedmega moža. Ljudje so prepričani, da Almeida sama spravlja može na oni svet, kajti vsi so umrli po kratki bolezni, kmalu po zaužitju zdravil, ki jih je pripravljala žena. Aprila 1937 je postala zopet vdova, in zdaj ji je umrl sedmi mož. Almeida je povprečen tip ženske, brez privlačnih lastnosti, vendar so se može preko ušes zaljubljal vanjo.

Odiseja tovorne ladje

Z Makateje, otoka blizu skupine Tuamotu (francoski del Oceanije), je lanskega oktobra plaval kargo »Lydia« (4500 ton) proti Jokohami. Motorji pa so mu odkrili ravno v ekvatorski tišini. Tok ga je zanašal tri tedne, med katerimi je bilo treba deliti v obrokih živeže in vodo. Nekdo izmed možova je zblaznel in skočil čez krov: vpricho prestrašenih tovarišev so ga razcefrali morskimi volkovi. Spotoma so vrgli sidro blizu otoka Elliene (atol je koralni otrov, tvoreč bolj ali manj sklenjen obroč okoli notranje lagune), da bi tu natovorili kokosovih oreh, ki so jedča in obenem pljača. Greoč preko skalnate pregraje se je čoln prekucnil, pri čemer so utonili trije može in podpoveljnik. Preskušen pa še

ni bilo konec. Nekoliko dni pozneje se je plovilo, čigar brezlična postaja je bila pokvarjena, približno tifonu, ki ga je opazil s svojim repom in ga poškočeval. Silen val je odnesel dva pomorca. Po več ko sto dneh blodnje je Lydia s svojim tovorom fosfata nasledila v Futsu-ju. Posrečilo se ji je spluti s prod, toda kapetana so prišli v Jokohami, ker je vozil po zabranjenemu pasu, to pa še v gosti megli. A skoraj so ga izpustili.

Dobrodelni skopuh

Neki posebej je zapustil 156.000 funtov angleški vladi, da bi zmanjšal državni dolg. Početnik tega domoljubnega volila je bil star stisnjene, ki je svoj živi dan živel nad vse skromno. V sobi si nikdar ni dal zakuriti in briti se tudi ni dal, da si je prihranil nekaj drobica. Oski je hodil v capah, tudi pri njem so našli po njegovi smrti mnogo vrednostnih papirjev. Uprava državne blagajne pridobi 43.000 sterlingov od njegovega volila britanski vladi.

× 1000 bolh potuje v Anglijo. Britanski muzej je minule dni prejel pošiljko iz Amerike, ki je vsebovala nekaj posebnega. Univerza v Oregonu je z največjim trudom vzgojila 1000 bolh, ki pripadajo osemdesetimi različnim vrstam. V »prosti naravi« večine teh vrst ni bilo več dobiti.

Žena v borbi za svoje pravice

ŽENA IMA DOLŽNOSTI, NIMA PA PRAVIC. — NESOCIALNI ZAKONI, KI PONIZUJEJO MATER. — TEŽAK P OLOŽAJ NEZAKONSKE MATERE.

Na Ljudski univerzi je predavala v okviru materinskega tečaja ga. Angela V o d e t o v a o »Dolžnostih in pravicah današnje matere«. Poslušajoče žentstvo je znano javno delavko v docela napolnjeni dvorani nad vse prisrčno sprejelo. Predavateljica snov je bila tako aktualna, da jo je publika čestokrat prekinjala s ploskanjem.

Mati je bila že v pradavnini pionirka kulture, pesniki vseh časov so poveličevali veličino njene odgovorni in njenega trpljenja, le da so jo prečestokrat romantično idealizirali. Cankar je postavil pri nas resnično podoba matere-podobno Z. Kvedrova v »Misteriju žene«. Materinstvo je tragedija, če nima mati otroku dati kaj jesti, če ga ne more obkleči. Včasih je bila žena lastna otrok in moža, morala je roditi, imela je dolžnosti, a nobenih pravic. (Na Balkanu še danes ne sme ponekod žena sestri ki mlči, kjer je njen mož.) Materinstvo je po eni strani najčudovitejši misterij, po drugi strani pa se mora žena očistiti, ko rodi. Zakaj se ni žena že nekdanj upira ponižujočemu položaju? Ker je položaj vsega življenja ustrežal njenemu pravemu čutu. Takrat je imela zavest, da so njeni otroci preskrbljeni, danes je nima.

Kapitalistična proizvodnja je uničila obrtništvo — obrtnik je postal delavec, agrarna dežela se je začela spreminjati v industrijsko. V kapitalističnem gospodarstvenem sistemu ni bilo za ženo več samotno, če je služila; v njem je bila žena iztrgana iz ozkega rodbinskega kroga ter je postala delavka, podobno je bilo z ženo srednjih slojev. Vendar so se njene dolžnosti pomnožile v večji meri kot pravice. Žena je stopila na mesto moža, ki

ga je tovarna odpustila, ker je bila ona cenejša delovna sila; začela je rediti otroke, pravice pa se zdaleka ni imela lstiti.

Danes je mož močno labilen, pa naj bo to pri delavcu, trgovcu ali uradniku. S tem, da je žena razglavila svoj delokrog, bi morala razširiti tudi svoje obzorje. Žena ni morala pomagati v borbi svojemu možu in ga razumeti. Če bi žena odločala pri socialni politiki, bi bilo marsikaj drugače urejeno (v bolnišnicah ne bi ležali več štirje na isti postelji itd.) Žena bi gotovo uvedla zavarojanje in preskrbo starih ljudi, da ne bi bili v napoto mladim, ona bi morala odločati tudi pri prosveti, kako se vzgajajo njeni otroci. Nesocialni je odlok Narodne banke, katere je izdala odlok, da izgubi vsaka ženska pri njej službo, če postane mati, nesocialni so nadalje časopisni oglasi, kjer se išče družina brez otrok. Na eni strani spoštuj materinstvo, na drugi strani pa žena izgubi službo, ali si poslabša položaj, če postane mati.

Se težji je položaj nezakonskih mater; dekle postane nezakonska mati, ker si mladi ljudje ne morejo ustvariti doma. Za nezakonsko mater je tudi krivični zakon, da aktivni častnik ne more poročiti mater svojega otroka; tako je v naši državi okoli 2000 otrok, katerih očete ne smejo poročiti njihovih mater. — Uradnica, ki posinovni otroka, dobi zaaj draginske doklade, uradnica, ki pa rodi nezakonskega, pa ne.

Vsa ta vprašanja bo rešila družba, ki se bo približala temeljem socialne pravičnosti. Kdaj se bo to zgodilo? Odvisno je to od žene samih, da si z borbo take razmere ustvari.

Sledovi poganstva v USA

Se se dobé Američani, ki verujejo v čare in v bivanje čarovnic, v New Jerseyju, blizu ozemlja, kjer bo nameščena razstava 1939, je bilo treba duhovnika in sodnika, da sta prepričala skupino praznovernih gospodin, ki so zagrizno trdile, da je neka njih sosedka — vešča, medtem ko so bile čudne preobrazbe, kakršnih so te ženske dolžile svojo sosedo, edinole plod njihove domišljije! V Denverju je pred nekaj meseci redarstvo prijelo neko ženo, ker je streljala na svečenička, da bi preprečila učinek urokov, ki jih je dusebrižnik zagrešil nad njo.

Ženske v anekdotah

— Ali mnogo razmišljate, preden kaj skomponirate? je vprašala neka dama Brahmsa.

— In vi — ali sploh kaj mislite, preden govorite? jo je zavrnil umetnik.

Znani antropolog je razlagal poslušalkam življenje črncev v Afriki. Poudaril je, da pride tamkaj na vsakega možkega po pet žensk.

— Vidite, se je obrnil k študentkam, — imate priložko, da pridete počeni pod zakonsko streho.

Nekaj mladenec je ogrorčeno vstalo in pobeignilo iz dvorane.

— No, da se pa vam tako mudi, res ni treba! je pikro dostavil šaljivi profesor.

Sokolstvo

Naraščajka akademija Sokola Maribor-Matica

Sokolsko društvo Maribor-Matica ima že drugo leto poseben naraščajski odsek, ki je budno na straži severne meje in vnet v delu za sokolske ideje. Odsek vodi pod skrbnim in večim svetovalstvom staroste br. dr. Fornazariča in vladiteljev oddelek naraščajnik br. Beg. Pomaga mu odbor, ki je izbran iz najboljših mladih moči. Odbor je razdeljen na več odsekov. Narodno obrambni odsek prireja predavanja, ki zelo lepo uspevajo. Razni referenti vodijo tekme, kjer si mladina v plemeniti borbi ura terlo in duha.

Toda to še ni vse. Kakor lani, namevra tudi letos prirediti akademijo, to pot v Sokolskem domu, ki je vsem, posebno pa mladini, v ponos in pobudo. Skrbno so izbrali in izveščali svoje točke, tako da bo prireditev, se ti strani na dostojni višini. Upajmo, da bodo Sokoli kakor prijatelji sokolstva razumeli in cenili napore naraščaja ter napolnili prihodnji teden Sokolski dom do zadnjega kotička ter s tem izkazali mladini zaslužen priznanje. Zdravo!

× Doba stekla. Angleški tehniko so mnenja, da živimo na začetku steklene dobe, v kateri se kmalu ne bo izdelovalo iz stekla samo pohištvo, temveč tudi hiše same.

Darujte za azilni sklad PTL!

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar; najmanjša oglasilna enota za vsak dan 20 nar. — Družje oritilni odgovoritve za izpolnjenost oglasov 10 nar. — Najmanjši znesek za vsak oglas je 10 nar. — Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Ostali davki za enkratno objavo znaša 20 nar. — Znesek za malo opazje se plačuje takot pri naročniku oziroma ga se vsplati v glavnó skupu z naročilom ali pa se soti naložnik na človekovo račun št. 11.499. Za vse očitane odčitave sklade malih oglasov se mora oritilni znanaka 3 dni.

Razno

ARBORIN, mixdrin, Schell-bljbrana, žvpenoalpnena brozga, tobčni izvleček, odjaja Kmetijska družba, Melje 12. — 1697

KDOR HOČE DOBRO KAVO PITI mora h »Kavalirju iti, »Kavalire, specialna trgovina za kavo, čaj in čokoladne specialitete. — 2112

KAJ SI? Kaj te čaka v zakonu, ljubeznih, poslovnih uspehih ter o marsikaterih življenjsko važnih vprašanih Vaše bodočnost. Vas sigurno podučiti in prepričati naprava Planet. Stane samo 20 dinarjev, naročila na pošni način. 1. Ma ribor. — 2114

DO 15.000 DIN POSOJILA dobio vsi sloji, drž. in samoupravni uslužbenici, upokojeni ci. orožniki, inancarji, železničarji, pošni uslužbenici. Po lastnia dajje pooblaščenec Banke in hranilnice Dravnice Aloiz Gregoričeva ulica 3. Celje. — 2118

UHAN z zelenimi in belimi kamenčki izgubljeni. Prosim oddajte proti nagradi v Slovenski ul. 28-1, Fasswald. — 2125

Poseti

LEPE STAVBNE PARCELE pri ruski tovarni, 4 kompl. okna 109 × 150, Sackov obratnik plug in semenski krompir prodaj Stemberger, Ruše, Bezena. — 2126

POSESTVO

216.000. —, 33.000 oraloj, 200.000. —, HIŠE

okoliške od 15.000 naprej. — Mariborske

HIŠE — VILE od 100.000 naprej. — GOSTILNE prodaja Realiteta pisarna Maribor, Aleksandrova 33. — 2036

Prodaj

STANGE ZA BRAJBE žagano in okrojilo kolje za trto in sadna drevesa prodaja Gnilšek, Razlagova 25. — 2110

Proda se dobro ohranjena KOMPLETNA SPALNICA s 15. aprilom. Lopič, Mlinska ul. 9-1. — 2123

Dobro ohranjena DECIMALNA TEHTNICA se prodaj Govedič, Prešernova ul. 19. — 2124

Sobo odda

OPREMLJENA SOBA se odda. Slovenska 20. 2107

OPREMLJEN KABINET oddam, Melje, Gubčeva 3. — 2108

SOBA z 2 posteljama se odda poeni. Mlinska 35. — 2116

SOBA z dvema posteljama event, s hrano se odda. Splatarska ul. 3-1. — 2119

SEPARIRANA SOBA in pomočni prostor se odda s 1. aprilom. Beogradska 18. — 2099

Stanovanje

STANOVANJA eno- in dvosobna se oddajo v Smetanovi ulici 54, gostilna. — 2045

DVA POŠTENA GOSPODA se sprejmeta na stanovanje in hrano. Ob brezu 16-1. — 2115

STANOVANJE soba, kuhinja, v I. nadstropju pri Rapidovcih, izvršnik oddam, sončna lega. Vprašati Stritarjeva ul. 18. Maribor. — 2117

STANOVANJE se odda s 1. aprilom Ciril Metodova 2. Studenci. 2118

SPREJMEM DVA GOSPODA ali gospodinji na stanovanje, Koroska 31, dvorišče. 2122

SPREJMEM GOSPODA na stanovanje, even ualno s hrano. Ruška c. 3-1. levo. — 2128

Službo dobi

SOTRUDNIKA POSREDOVALCA posestev, inteligentna, sprejme proti delitvi zasluška in pristopni dni 3000. Realiteta pisarna Maribor, Aleksandrova 33. — 2031

Pošteno, čisto POSTREŽNICO iščem za takoi, Maistrova 23-1, levo. — 2109

STAREJŠEGA VINICIARJA z ženo brez otrok sprejmem. Naslov v upravi. — 2113

POSTREŽNICA za popoldanske ure se išče, Prešernova 31. — 2127



Potri globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljenski sinek in brat

DRAGO IPAVEC

učenec II. razr. realne gimnazije

dne 13. marca ob 14. uri previden s Svetotajstvi po 2 letni težki, mučni boleznii v 16. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draglega pokojnika ho v sredo, 15. marca, ob 16. uri iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

Maša zadušnica bo 16. marca ob 7. uri v magdalenski cerkvi.

Pobrezje pri Mariboru, Maribor, Ljubljani, Kanih ob Soči, 14. marca 1939. Karl in Fani, stariji; Slavica, sestrica, ter ostalo sorodstvo.